

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA

POLSKI SPLOT

7-8/14 -15.09

INFORMATOR

województwo wielkopolskie

województwo wielkopolskie

miejsowości biorące udział w EDD 2019

Dobrzyca → 6
Domachowo → 7–8
Gołuchów → 9–10
Grzybowo → 11–12
Kalisz → 13–19
Kłodawa → 20–21
Koźmin → 22
Leszno → 23–26

Międzychód → 27
Poznań → 28–38
Rawicz → 39–40
Skrzebowa → 41
Śmigiel → 42–43
Września → 44–45

Szanowni Państwo,
obchodzone w Polsce od ponad 25 lat Europejskie Dni Dziedzictwa są ważnym wydarzeniem kulturalnym i społecznym. Ich znaczenie polega głównie na integrowaniu społeczeństw poszczególnych krajów Starego Kontynentu wokół idei ochrony dziedzictwa kulturowego, rozumianego jako wspólne, ponadczasowe dobro wszystkich narodów Europy. Mają one także wymiar edukacyjny, gdyż przybliżają obywatelom problematykę ochrony tego dziedzictwa, ułatwiając dostęp do zabytków i tzw. kultury wysokiej.

W obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa uczestniczą wszystkie państwa członkowskie Rady Europy. Polska włączyła się do tej akcji w 1993 r. jako jeden z 50 krajów biorących w niej udział.

Obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce – organizowane na różnych szczeblach samorządu terytorialnego – stwarzają niepowtarzalną okazję do promocji lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Celem tych obchodów jest bowiem propagowanie zasad ochrony zabytków i opieki nad nimi, zwrócenie uwagi na bogactwo i różnorodność kultur oraz umacnianie kulturalnych więzi lokalnych ponad podziałami społecznymi i administracyjnymi. Europejskie Dni Dziedzictwa są najważniejszą imprezą o zasięgu ogólnopolskim i imponującym rozmachu (2 tysiące wydarzeń kulturalnych, blisko 500 miejscowości, około 300 tysięcy uczestników), propagującą w społeczeństwie idee ochrony dziedzictwa kulturowego jako misji pokoleniowej. W trakcie niezliczonej liczby imprez organizowanych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w sposób niekonwencjonalny i atrakcyjny zarazem, prezentowane są zabytki, będące świadectwem materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej i kulturowej regionów, której poznanie jest ważnym elementem kształtowania tożsamości społeczności lokalnych.

Wydarzenia kulturalne odbywające się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa cieszą się coraz większym zainteresowaniem i poparciem władz samorządowych, instytucji kultury organizacji społecznych oraz osób prywatnych.

Z każdym rokiem coraz mocniej wpisują się w świadomość

społeczną Polaków, a przy tym stają się ważnym narzędziem edukacji w sferze ochrony dziedzictwa narodowego. Europejskie Dni Dziedzictwa są znakomitą sposobnością do budowania kapitału społecznego oraz podnoszenia poziomu wiedzy na temat wartości lokalnego dziedzictwa, a także rozwoju partycypacji społecznej na rzecz dobra wspólnego.

Tegoroczna 27. edycja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa organizowanych w dniach 7-8 i 14-15 września 2019 roku przebiegać będzie pod hasłem „Polski splot”, wpisując się w założenia Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022, upamiętniającego 100. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości, w nawiązaniu do hasła „Niepodległa dla wszystkich”, które przyświecało ubiegłorocznym obchodom. Jest to temat bardzo szeroki, dający możliwość przygotowania atrakcyjnej oferty kulturalnej skierowanej do jak najszerszego kręgu odbiorców. Projekt EDD adresowany jest do wszystkich grup społecznych i wiekowych, niezwiązanych zawodowo z zabytkami. Ich naczelną ideą od początku jest wolny wstęp na wszystkie wydarzenia, co w naturalny sposób eliminuje problem wykluczenia niektórych środowisk z dostępu do dóbr kultury, ze względu chociażby na bariery ekonomiczne.

W realizację tego projektu angażują się przedstawiciele wielu profesji, organizacji i instytucji związanych z opieką nad zabytkami.

Na szczeblu centralnym koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, który co roku wydaje wojewódzkie informatory z programem wydarzeń, dostępne zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej, rozpowszechniane w miejscach aktywności publicznej, anonsujące organizowane w danym województwie atrakcje kulturalne, a także popularyzujące polskie zabytki oraz polską historię. Nawet po wielu latach są one swoistym kompendium wiedzy o dziedzictwie kulturowym w poszczególnych regionach kraju.

Piotr Gliński

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo,
w ubiegłym roku świętowaliśmy 100. rocznicę odzyskania, a właściwie początek powstawania po latach niewoli, wolnej ojczyzny. Tegoroczne hasło 27. Europejskich Dni Dziedzictwa – „Polski splot” – udanie nazywa i sumuje wszystkie działania, które jako naród musieliśmy podjąć, by nasz kraj rozdarty przez trzech zaborców, znów tworzył jeden organizm. Tak więc nasi przodkowie zaczęli właśnie splatać, a nie unifikować, obecne na polskich ziemiach różne tradycje, zwyczaje, kultury, doświadczenia, wyznania i nawet języki, które miały stworzyć jedno państwo. Taki sam przekaz podali swym potomkom, a oni – swym i taki dotarł do nas – Polaków XXI wieku. Dzięki splataniu wielości i różności powstał rzeczywiście różnorodny, piękny, bo jedyny taki, „polski splot”. Na dodatek płynnie splatający się z europejskim dziedzictwem i tradycją.

Teraz – dzięki wydarzeniom takim jak Europejskie Dni Dziedzictwa – podczas towarzyszących im wystaw, warsztatów, wykładów, zabaw czy festiwali możemy ten splot rozplatać i przyglądać się jego osnowom i wątkom – każdemu osobno. Cenny w tych działaniach jest fakt, który stanowi jeden z ważniejszych celów Dni, że taki ogląd rozwija w nas silne poczucie przynależności do ludzi zamieszkujących tę ziemię, a jednocześnie pozwala dostrzec liczne i mocne więzi z narodami zamieszkującymi całą Europę. Już sama liczba wielkopolskich miast i instytucji kultury, w tym naszych, Samorządu Województwa Wielkopolskiego, które przystąpiły do tej inicjatywy, jest wystarczająco bogata, a co dopiero ich oferta, adresowana i dopasowana do każdego.

Będziemy się przyglądać, jak splatały się linie kolejowe, a dzięki nim ludzkie losy (Muzeum w Dobrzycy i urodziny śmigielskiej kolejki) albo w jednym mieście mniejszości narodowe, wyznaniowe i ich dziedzictwo materialne i niematerialne (Miejska Biblioteka w Kaliszu i Lesznie, Muzeum Okręgowe w Lesznie, Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie, Poznań czy Boker Tov Koźmin!),

teraźniejszość i przeszłość (Wielkopolskie Muzeum Niepodległości), a nawet jak wędrowały po Europie pomysły i zwyczaje kulinarne czy muzyczne i taneczne, tworząc splot typowy dla mieszkańców kraju nad Wisłą (Festiwal Folkloru w Domachowie i Wiwatowisko 2019 w Rawiczu lub występ „Swojaków” w Skrzebowej).

Wymieniać można by długo. Ale przecież lepiej pójść czy pojechać i samemu spleść wspólne dziedzictwo z indywidualnymi przeżyciami.

Zachęcam Państwa do udziału w 27. Europejskich Dniach Dziedzictwa.

Naprawdę warto!

Marek Woźniak

Marszałek Województwa Wielkopolskiego

15 września

„Koleje wolności, czyli jak żelazne drogi losy spletały”

wykład / prelekcja, wystawa,
spotkanie (z twórcą, podróżnikiem,
regionalistą), zwiedzanie

14.00 zapraszamy na uroczysty wernisaż wystawy pt. „Koleje wolności, czyli jak żelazne drogi losy spletały” w ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa, do panteonu Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy. Podczas wydarzenia czeka wiele atrakcji – wspólne zwiedzanie ekspozycji, wystąpienia twórców wystawy, a także zabawy edukacyjne dla najmłodszych.

Na wystawie będzie można oglądać makietę, modele, a także fotograficzne i graficzne wizerunki kolei sprzed lat. Specjalnie przygotowane plansze z bogatym opisem historycznym poprowadzą odbiorcę przez historię transportów kolejowych oraz ich znaczenia dla rozwoju polskiej kultury.

Współczesnym komentarzem do wystawy będą zdjęcia wykonane przez kaliską grupę fotograficzną – stowarzyszenie „Poza kadrem”, przedstawiające dzisiejsze wizerunki starych dworców, pociągów, a także podróżujących.

Historia kolei w Polsce sięga XIX wieku. Mimo, że do 1918 roku pozostawały pod zarządem zaborców, pełniły one niezwykle ważną rolę dla rozwoju gospodarki, techniki i kultury. Jednak pociągi pędzące przez ziemię polską nie były „tylko” symbolem postępu technicznego, ale także sposobem na podtrzymanie więzi rodzinnych i towarzyskich, co zdecydowanie budowało morale w dobie zniewolenia.

Wystawę będzie można oglądać do 31 października

ORGANIZATORZY:

→ Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy Zespół Pałacowo-Parkowy
ul. Pleszewska 5a, 63-330 Dobrzyca

☎ 62 7413039 @ sekretariat@dobrzyca-muzeum.pl ▶ www.dobrzyca-muzeum.pl

→ Stowarzyszenie „Poza Kadrem”

8 września

IX Festiwal Tradycji i Folkloru w Domachowie

festyn / biesiada

13.30 Gmina Krobia i Gminne Centrum Kultury i Rekreacji im. Jana z Domachowa Bzdęgi w Krobi po raz kolejny zapraszają na **Festiwal Tradycji i Folkloru w Domachowie promujący folklor biskupiański i przybliżający folklor innych regionów Polski i Europy**. W ramach festiwalu prezentowany jest atrakcyjny program sceniczny oraz wiele atrakcji dodatkowych, np. promocja Biskupiańskiego Szlaku Kulinarnego wraz z degustacją potraw dla widzów, warsztaty

i zabawy dla dzieci, stoiska rękodzielnicze, wystawy, pokazy itp. Celem organizacji IX Festiwalu Tradycji i Folkloru jest promocja unikatowego folkloru biskupiańskiego, Biskupizny i gminy Krobia; promocja gminy Krobia jako ważnego ośrodka rozwoju i ochrony kultury ludowej oraz zwiększenie zainteresowania mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży kulturą ludową.

Gospodarzami festiwalu są członkowie miejscowego Zespołu Folklorystycznego z Domachowa i Okolic, którzy przygotowali specjalny program prezentujący folklor biskupiański, wystąpią dzieci i młodzież z zespołów biskupiańskich, działających przy Szkole Podstawowej w Krobi, Szkole Podstawowej w Starej Krobi i Przedszkolu Samorządowym „Pod Świerkami” w Krobi oraz Grupa Gwarowa „Na Fali”.

Wokół sceny staną stoiska z rękodziełem, będzie można spróbować regionalnych przysmaków kulinarnych.

Festiwalowi towarzyszą wydarzenia takie jak: **Tradycyjny Półmaraton Biskupiański w Starej Krobi**, organizowany od 4 lat w przededniu festiwalu (tegoroczna IV edycja odbędzie się 7 września 2019 r.) oraz **warsztaty i pokazy festiwalowych zespołów** organizowane w szkołach w poniedziałek po festiwalu.

ORGANIZATOR:

→ **Gmina Krobia**

Rynek 1, 63-840 Krobia

☎ 65 5711111 @ krobia@krobia.pl ▶ www.krobia.pl

GOŁUCHÓW

7–8 września

Europejskie Dni Dziedzictwa w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie

wystawa, zwiedzanie, wycieczka / spacer, gra miejska / terenowa / questing, zajęcia edukacyjne

Z okazji 27. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie zaprasza wszystkich chętnych na wspólne obchody tego wydarzenia na terenie zabytkowego zespołu zamkowo-parkowego. OKL jako instytucja Lasów Państwowych przybliży leśne dziedzictwo oraz przypomina o wiekach starań naszych przodków.

10.00–16.00 Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie **udostępni nieodpłatnie wszystkie wystawy w Muzeum Leśnictwa**. Szczególnie trafnie w tematykę wydarzenia wpisują się wystawy „**Dzieje leśnictwa w Polsce**” oraz „**Kulturotwórcza rola lasu**” – dostępne w obiekcie Oficyna.

Na specjalnie zorganizowanym stoisku Europejskich Dni Dziedzictwa turyści będą mogli zapoznać się ze zmianami struktury lasów w Polsce na tle wydarzeń historycznych oraz wygrać atrakcyjne upominki w konkursach edukacyjnych. Równocześnie zachęcamy do skorzystania z uroków parku-arboretum

podczas rodzinnych spacerów lub terenowej gry „**Wędrówki dendrologiczne**”, która daje okazję do samodzielnego i aktywnego poznawania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego Gołuchowa.

Do udziału zapraszamy wspólnie z Gołuchowskim Centrum Kultury „Zamek”, które współuczestniczy w wydarzeniu.

ORGANIZATORZY:

→ Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

ul. Działyńskich 2, 63-322 Gołuchów

☎ 62 7615045 @ okl@okl.lasy.gov.pl ▶ www.okl.lasy.gov.pl

→ Gołuchowskie Centrum Kultury „Zamek”

GRZYBOWO

7 września

Europejskie Dni Dziedzictwa – Polski Splot

rzemiosło / kulinaria, festyn /
biesiada, warsztaty, zwiedzanie,
zabawa dla dzieci, zajęcia
edukacyjne, rekonstrukcja
historyczna

9.30-16.30 Grzybowska Akademia Małego Archeologa

9.30-16.30 Dawne gry i zabawy

9.30-16.30 Grzybowski splot – Warsztaty i prezentacje tkactwa

9.30-16.30 Życie w domu i zagrodzie (prezentacja życia w grodzie – Stowarzyszenie Edukacji i Odtwórstwa Historycznego AUREA TEMPORA)

11.00 kuratorskie oprowadzanie po wystawie „**Nóż – przedmiot niebanalny**”

14.00 oprowadzanie po grodzie z przewodnikiem

Splot – z łaciny *plexus* – oznacza sieć łączącą strukturę jednego typu. Tak jak spletają się losy i wydarzenia ludzkie, tak grzybowski gród jak i losy jego mieszkańców, wpłynęły się w początki naszej państwowości.

Powstały z początkiem X wieku potężny gród, stanowił jedno z najważniejszych miejsc w tworzącym się wówczas państwie Piastów. Obok Gniezna, Gieczy, Poznania czy Ostrowa Lednickiego, był największym powierzchniowo ośrodkiem grodowym.

Jednak splot bliżej nieokreślonych wydarzeń, spowodował, że po około stu latach swojej świetności gród został opuszczony i popadł w zapomnienie. Obecnie możemy podziwiać pozostałości po wzniesionych niegdyś wałach o wysokości ok. 9 m, oraz rozległy majdan, na którym w dawnych wiekach toczyło się życie ówczesnych mieszkańców grodu.

Losy ludzi i miejsc są ze sobą nierozdzielnie związane. Po latach zapomnienia, gród otrzymał miano **Słowiańskie Szańce**, a to za sprawą **Wilhelma Schwartz**a pierwszego badacza Grzybowo. Swoje losy z Grzybowskiem grodem splótł również **Olgierd**

Brzeski, najpierw jako gimnazjalista, a później jako inicjator nowoczesnych badań archeologicznych.

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie, który jest oddziałem Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, sprawuje pieczę nad grodziskiem. Można się tutaj chociaż na chwilę przenieść w czasy pierwszych Piastów. Umożliwia to zaaranżowana zagroda edukacyjna. W zorganizowanym wykopie archeologicznym, można poczuć się jak pierwsi odkrywcy oraz badacze grodu. Można dotknąć historii własnymi rękoma.

ORGANIZATOR:

→ **Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie – oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy**

Grzybowo 10A, 62-300 Września

☎ 61 8800076, 507 513 798 @ grzybowo@lednica.pl

➤ www.lednicamuzeum.pl, www.lednica.pl, facebook.com/rezerwatgrzybowo

KALISZ

12 września

Kaliski splot biblioteczny – wystawa oraz wykład i prezentacja multimedialna Moniki Sobczak-Waliś

wykład, prelekcja,
wystawa

17.00 Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu, Filia nr 9 zaprasza na **wykład i prezentację multimedialną Moniki Sobczak-Waliś** oraz na **wystawę Kaliski splot biblioteczny**.

Kalisz od wieków uważany był za miasto wielokulturowe, w którym obok siebie w zgodzie egzystowali przedstawiciele kilku mniejszości narodowych. Mimo różnic w postaci historii, języka czy wyznania elementem splatającym ten swoisty konglomerat kulturowy była książka.

dziedzictwa od lat gromadzi książki z pieczęciami dziś już nieistniejących kaliskich bibliotek, pełniąc tym samym rolę ogniw łączącego przeszłość z przyszłością. Wystawa Kaliski splot biblioteczny prezentuje, w wielu przypadkach po raz pierwszy, pieczęcie, jakimi sygnowano książki w Kaliszu, a tam gdzie to możliwe, również rys historyczny instytucji oraz osób, które się nimi posługiwały. Wystawa będzie czynna do 31 października 2019 r.

Miejsce: Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu, Filia nr 9, ul. Serbinowska 1A

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka jako strażnik pamięci tego

ORGANIZATOR:

→ **Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu, Biblioteka Główna**
ul. Legionów 66, 62-800 Kalisz

☎ 62 7573430 @ biblio@mbp.kalisz.pl ➤ www.mbp.kalisz.pl

14 września

Wielka sztuka w małym mieście. Jak Kaliskie Spotkania Teatralne zmieniały Kalisz?

projekcja / prezentacja,
wystawa, spotkanie
(z twórcą, podróżnikiem,
regionalistą)

16.00-18.00 oficjalna **prezentacja interaktywnej instalacji stworzonej przez uczestników projektu „Wielka sztuka w małym mieście”**. Gości dopełni **dyskusja z udziałem profesor Małgorzaty Leyko oraz historyk sztuki Anny Tabaki**, dotycząca historii KST i wpływu festiwalu na mieszkańców Kalisza.

Kaliskie Spotkania Teatralne – Festiwal Sztuki Aktorskiej są jednym z najważniejszych kulturalnych wydarzeń budujących tożsamość Kalisza i jego mieszkańców, stanowiącym jednocześnie o wyjątkowości miasta w skali kraju. Historia odbywających się od 1961 roku Kaliskich Spotkań

Teatralnych oraz specyfika zawodu aktora, której poświęcony jest Festiwal, stała się punktem wyjścia i pretekstem do spotkania młodzieży i seniorów – dwóch grup, które przez kilka miesięcy, pod okiem edukatorów badały wpływ tego wyjątkowego festiwalu na historię Kalisza.

Badając historię Kaliskich Spotkań Teatralnych oraz przemian społecznych jakie zaszły w Kaliszu od 1961 roku, uczestnicy projektu „Wielka sztuka w małym mieście”, wspólnie podjęli próbę odpowiedzi na pytania dotyczące ich wspólnego dziedzictwa kulturowego.

Miejsce: Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu,
Pl. Bogusławskiego 1, (Sala Bogusławskiego)

ORGANIZATOR:

→ Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu
Pl. Bogusławskiego 1, 62-800 Kalisz
t 62 7605310 @ sekretariat@teatr.kalisz.pl ▶ www.teatr.kalisz.pl

16 września

Kaliski splot kulturowy u progu niepodległości

wykład / prelekcja,
seminarium / sesja
naukowa, gra miejska /
terenowa

III Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Kaliszu zaprasza na Grę miejską: „**Kaliski splot kulturowy u progu niepodległości**”.

12.30-13.30 gra miejska: „Śladami mniejszości narodowych tworzących życie miasta w początkach niepodległości”.

12.00-12.30 prelekcja: „**Kaliski splot kulturowy u progu niepodległości**”.

ORGANIZATOR:

→ III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu
ul. Kościuszki 10, 62-800 Kalisz
t 62 7672036 @ sekretariat@kopernik.kalisz.pl ▶

6 września

Strefa A.S.

wystawa

18.00 Ośrodek Kultury Plastycznej Wieża Ciśnień im. B. Jareckiego w Kaliszu zaprasza na **spotkanie z Artystą**, który spleta przeszłość z teraźniejszością. Do swoich prac wykorzystuje nikomu niepotrzebne już przedmioty, pokryte patyną czasu, nadając im nową formę, funkcję i życie; jego rzeźby opowiadają o teraźniejszości przez pryzmat przeszłości, te światy łączą się, spletają i przenikają.

Andrzej Szarek poprzez swoje prace spleta również dwa inne światy: materialny i duchowy, stawiając pytania o rolę sztuki w dzisiejszym konsumpcyjnym społeczeństwie: „Widzę otaczającą mnie

rzeczywistość w objęciach emocji i pożądliwości. Poprzez sztukę ogarniam tych, którzy świadomość siebie mają ponad wszystko. Dokonują zatem wyboru, między konsumpcją a duchowością. Rzeźba i każde działanie twórcze, mają podobne założenia. Poprzez sztukę zadaję pytania, prowokuję do wymiany myśli. Dokładam cegiełkę do wolno rozwijającej się strefy człowieczeństwa”- mówi o sobie artysta. Polski spłot jest również wyraźnie widoczny dzięki temu, że sztuka Andrzeja Szarka łączy pokolenia.

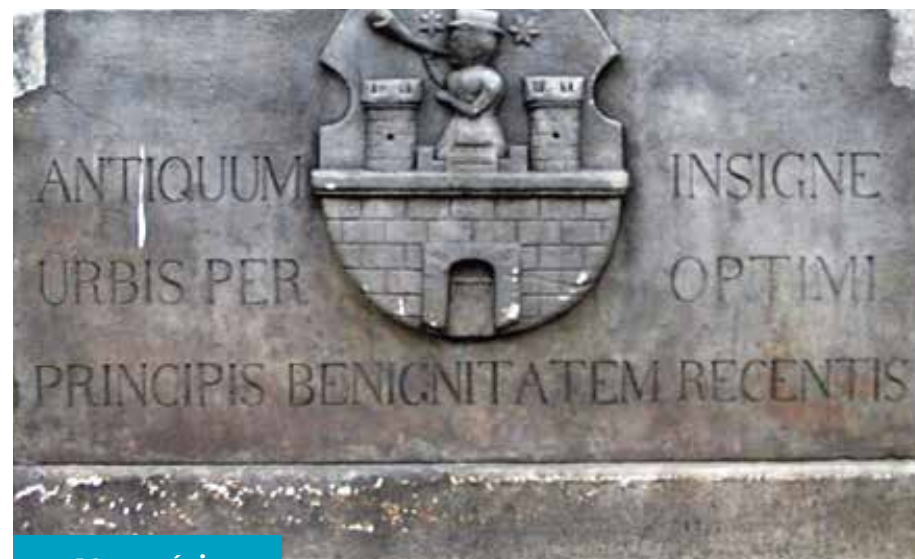
Wystawa będzie czynna do 31 października 2019 r.

ORGANIZATOR:

→ Ośrodek Kultury Plastycznej Wieża Ciśnień im. B. Jareckiego w Kaliszu
@ galeria@wiedzacisnien.kalisz.pl • www.wiedzacisnien.kalisz.pl

OŚRODEK KULTURY PLASTYCZNEJ
WIEŻA CIŚNIEN
IM. BOGDANA JARECKIEGO
W KALISZU

14 września

XV Rajd „Śladami Przodków”

zwiedzanie, konkurs,
wycieczka

9.15-12.45 Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graewego zaprasza na **XV Rajd „Śladami Przodków”**.

Raid ma na celu zwrócenie uwagi na procesy jednoczenia i odbudowy odrodzonej Rzeczypospolitej, ukazywanie zachodzących zmian w przestrzeni miejskiej (architektura funkcjonalna, modernizacja, współgranie z historią i tradycją), wzmacnianie więzi ze

swoją „Małą Ojczyzną”, rozwijanie zainteresowania historią i dziejami miasta, popularyzacja różnych form turystyki oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Szczegóły na stronie Oddziału : www.pttk.kalisz.pl

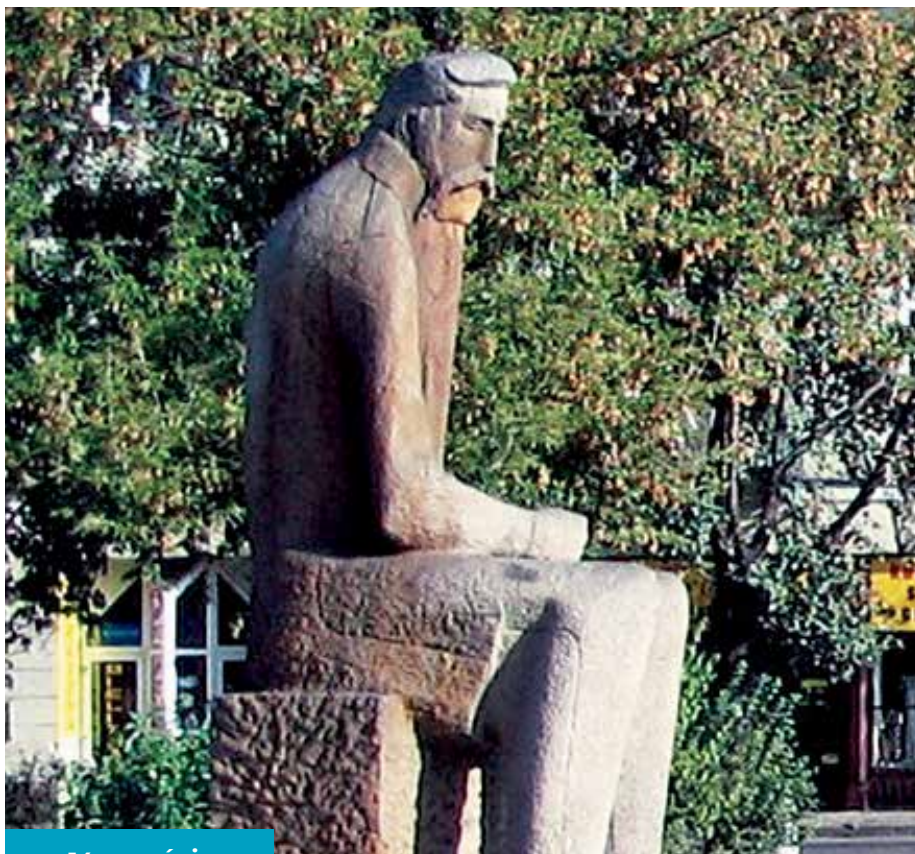
ORGANIZATOR:

→ Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graewego

ul. Targowa 2, 62-800 Kalisz

☎ 62 5982433, 509360171 @ pttk.kalisz2poczta.fm, info@pttk.kalisz.pl

14 września

Słowem spinam brzegi dwa

wystawa, spotkanie / recital

18.00-21.00 prezentacja utworów literackich przez twórców i aktorów połączone z wystawą plastyczną i poezją śpiewaną.

połączona z promocją dzieł plastycznych autorstwa kaliskiego artysty plastyka oraz recitalem poezji śpiewanej.

Impreza integrująca społeczność dzielnicy poprzez prezentację dorobku literackiego nieżyjących i żyjących twórców kaliskich,

Miejsce: Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej w Kaliszu, ul. Karpacka 3, w sali sportowo-widowiskowej zaaranżowanej na Kawiarenkę „POD PEGAZEM”

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie im. Haliny Sutarzewicz w Kaliszu

@ bp2001@wp.pl ▶ www.sp10.kalisz.pl

7 września

Od węzełka do splotu

warsztaty, inscenizacja / pokaz

9.00-16.00 Święto Ulicy Niecałej to plenerna impreza, która skupia ludzi z pasją. Na stoiskach rozmieszczonych wzdłuż malowniczej ulicy Niecałej rzesze kaliszan oglądają efekty pracy wielu artystów. To swoisty **kiermasz różnorodności**, który spleta twórców szeroko rozumianej kultury i sztuki. Tutaj historia łączy się z teraźniejszością.

Wydarzenie „Od węzełka do splotu” składać się będzie z pokazów wiązania węzłów żeglarskich i harcerskich oraz tworzenia splotów szydełkowych. Dzieci i młodzież wezmą udział w **warsztatach artystycznych**, podczas których spróbują samodzielnie wykonać węzeł lub splot, używając w tym celu liny, sznurka lub włóczki. Każdy będzie mógł zrobić sobie letnią bransoletkę.

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Stacja Inspiracja

Ewa Mąkowska

@ ewam74@o2.pl

14-15 września

Dwory ziemiańskie okolic Kłodawy

rzemiosło / kulinaria,
warsztaty, zwiedzanie, konkurs,
wycieczka / spacer, koncert

14 września / sobota

10.00-13.00 i 15.00-18.00 właściciele zabytkowych dworów w **Straszkowie, Rgielewie, Wólce Czepowej, Krzewacie, Kęcerzynie, Krzykosach, Studzieniu** zapraszają do odwiedzenia parków otaczających dawne siedziby ziemiańskie.

10.30-12.30 Wólka Czepowa

- występy lokalnych zespołów tanecznych – prezentacja tańców i strojów ludowych oraz tańców klasycznych,
- stoisko edukacyjne – gry, zabawy oraz quiz „Ludzie i wydarzenia – dwory okolic Kłodawy wczoraj i dziś”.

15.00-18.00 Krzewata

- pokaz strojów sarmackich i fechtunku, pokaz broni białej
- pokaz jazdy konnej w strojach kawalerskich
- prezentacja broni palnej z okresu powstania styczniowego (we współpracy z dworem w Lubońku)
- prezentacja dawnych zawodów: bartnictwo
- warsztaty wytwarzania pieczęci.

15 września / niedziela

11.00 Studzień

- podsumowanie konkursu fotograficznego „Zabytki Kłodawy i okolic” (wystawa, wręczenie nagród),
- wystawa zdjęć dawnej Kłodawy.

16.00 Straszków

- wystawa malarska „Kopalnia barw” – efekt pleneru malarskiego z 2018 r. realizowanego w podziemiach kopalni na poziomie 600 m, artystyczna wizja podziemi Kopalni Soli „Kłodawa”, jedynej czynnej kopalni soli w Polsce. Trasa turystyczna kopalni jest wpisana do rejestru zabytków.
- wykład prof. UAM Piotra Gołdyna pt. „Herby rodzin ziemiańskich okolic Kłodawy”.

Jednocześnie w dniach **13-27 września** w **Bibliotece Publicznej w Kłodawie** będzie czynna wystawa książek, publikacji na temat lokalnego dziedzictwa (Kłodawa i okolice) oraz historii polskiego ziemiaństwa, architektury dworów i pałaców ziemiańskich.

ORGANIZATORZY:

→ właściciele dworów

Straszków @ dworstraskow@gmail.com

Studzień @ barbarahyzy@onet.pl

Krzewata @ kasialitke@gmail.com

→ Szkoła Podstawowa im. Kard. S. Wyszyńskiego

Wólka Czepowa 33, 62-650 Kłodawa

t 632 631 020 @stowarzyszeniewolka@gmail.com

www.spskwolka.edu.pl

→ Burmistrz Miasta Kłodawy

ul. Dąbska 17, 62-650 Kłodawa

t 632730622 @ urzad@kłodawa.wlkp.pl

www.kłodawa.wlkp.pl

→ Kłodawskie Towarzystwo Kulturalne

t 515 710 910 @ bachna4@wp.pl

14 września

Boker Tov Koźmin! Śladami żydowskiego dziedzictwa

wykład / prelekcja,
wystawa, wycieczka /
spacer, koncert

16.00-21.00 Stowarzyszenie Krotchwile zaprasza na **podróż śladami dziedzictwa Żydów w Koźminie Wielkopolskim**. To niepowtarzalna okazja do odkrycia śladów żydowskiej obecności, ale także zwyczajów i muzyki.

Boker Tov Koźmin! To wyjątkowy dzień, przypominający o dawnym, wielokulturowym Koźminie Wielkopolskim. Choć czas i historia zatępiły większość śladów obecności żydowskich sąsiadów, w ten jeden wyjątkowy dzień przypomnimy o ich obecności.

W programie wydarzenia znajdują się:

- oprowadzanie po cmentarzu żydowskim
- spacer po Koźminie Wielkopolskim śladami jego dziedzictwa historycznego oraz wielokulturowości
- wystawa poświęcona Żydom południowej Wielkopolski
- warsztaty uliczne i edukacyjne dla dzieci i dorosłych
- wykład o świętach żydowskich
- koncert muzyki klezmerskiej.

Miejsce: Park Miejski w Koźminie

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Krotchwile

@ pawel@simchatchajim.pl • www.simchatchajim.pl

8 i 15 września

Jan Jonston – obywatel europejskiego uniwersum, „Chawerim. Poznańscy Żydzi”

wykład / prelekcja

8 września / niedziela

16.00-17:00 Muzeum Okręgowe w Lesznie zaprasza do swojej siedziby na wykład o Janie Jonstonie – obywatelu europejskiego uniwersum.

W XVII-wiecznym Lesznie można było spotkać ludzi pochodzących z różnych stron Europy, którzy wybrali to miasto na swój dom z wielu powodów. Większość była uciekinierami prześladowanymi w swych

ojczyznach z powodów religijnych, innych skusiły dobre warunki do życia. Wszyscy mieli szansę rozwijać swe zdolności i talenty. Leszczynianinem z wyboru był wybitny przedstawiciel nauk przyrodniczych w Polsce XVII wieku – Jan Jonston (1603-1675). Jego europejskie związki, naukowy dorobek oraz postawę lokalnego patrioty ukaże wykład połączony z pokazem dzieł uczonych zgromadzonych w muzeum.

Miejsce: Muzeum Okręgowe w Lesznie, pl. Jana Metzgera 17. Wstęp wolny

15 września / niedziela

16.00-17.00 historia Wielkopolski nierozdzielnie związana jest z historią Żydów – świadczy o tym przeszłość miasta Leszna. Na spotkaniu z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa, **Zbigniew Pakuła, autor książki „Chawerim. Poznańscy Żydzi”, opowie o ludziach, którym przyszło żyć w wyjątkowo trudnych czasach.** Klimat wielokulturowości skutecznie zabity został wojną.

„Chawerim. Poznańscy Żydzi” to zbiór czterestu opowieści o Żydach z Poznania i Poznańskiego. (...) „W czasie wojny znaleźli się w gettach, obozach i na terenie sowieckiej Rosji. Są to więc opowieści o przetrwaniu w nieludzkich czasach.

Większość z bohaterów książki po wojnie wyjechała z Polski, najczęściej do Izraela. W podróż wyruszyli, zabierając straszliwe wspomnienia i wiarę w kraj, w którym wreszcie znajdą swój dom, założą rodziny i żyć będą z podniesioną głową.

Po 1956 i 1968 roku dołączyli do nich ci, którzy przez kilka powojennych lat żyli w Polsce złudzeniami. (...) Wojna na zawsze przekreśliła ich świat. Wyszli z niej bez swoich najbliższych, zaskoczeni, że przeżyli wbrew planom nazistów. Budując nowe życie, nigdy jednak o swoim dzieciństwie w Polsce nie zapomnieli.”

Spotkanie z autorem, na którym będzie możliwość zakupienia egzemplarza książki, odbędzie się w miejscu nieprzypadkowym – w budynku dawnej synagogi, położonym przy ulicy G. Narutowicza 31 w Lesznie.

Wstęp wolny, serdecznie zapraszamy

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Okręgowe w Lesznie

Pl. Jana Metziga 17, 64-100 Leszno

☎ 65 5296140 @ sekretariat@muzeum.leszno.pl ▶ www.muzeum.leszno.pl

7 i 15 września

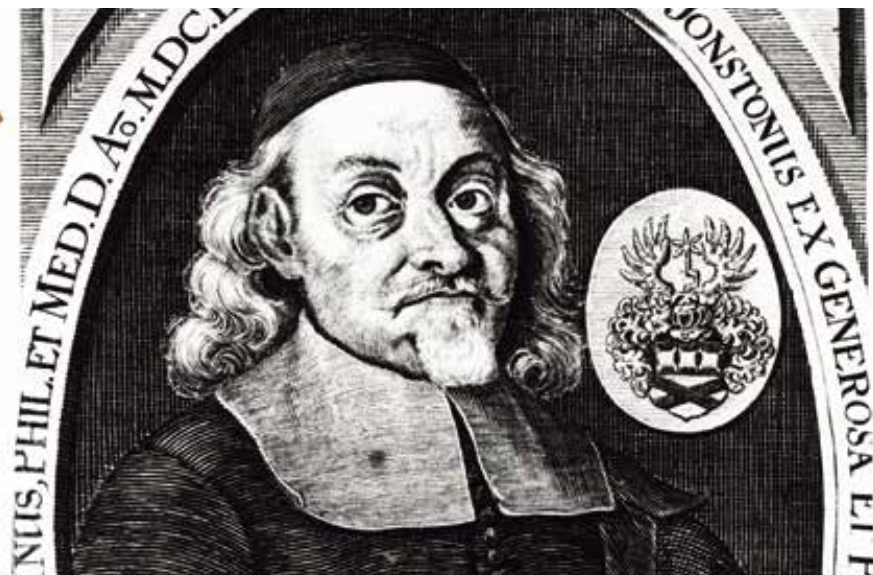
Wystawa „Leszno 1917-1922 w pięciu odsłonach”

wystawa, inne

7 września / sobota

17.00-19.00 Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie zaprasza do swojej siedziby ul. Bolesława

Chrobrego 3 na **otwarcie wystawy fotograficznej, ukazującej istotne miejsca, obiekty, zabytki architektoniczne** z perspektywy przemian w latach 1917-1922.

Wystawa podzielona jest na pięć fragmentów, ukazujących wieloreligijność, kupiectwo i przemysł, kulturę, społeczeństwo oraz sztukę z okresu 1917-1922 z uwzględnieniem kontekstu odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 roku i powrotu Leszna do Macierzy w 1919r. Wystawa tworzona jest przez **Andrzeja Przewoźnego** i **Leszczyński Klub Fotograficzny** wraz z mieszkańcami Miasta Leszna we współpracy

z Muzeum Okręgowym w Lesznie, Archiwum Państwowym w Lesznie, Miejską Biblioteką Publiczną w Lesznie oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Oddział w Lesznie.

Wystawa dostępna na terenie MBP w Lesznie do 23 września 2019

Debata Publiczna „Leszno 1917-1922”

debata, prezentacja

15 września / niedziela

17.00-19.00 Biblioteka Ratuszowa w leszczyńskim Ratuszu zaprasza na **debata publiczną z regionalistami i ekspertami**, skierowaną do każdego zainteresowanego tematem dziejów niepodległościowych i przemian z nimi związanych w Lesznie w latach 1917-1922.

Debata, połączona z prezentacjami multimedialnymi i krótkimi wystąpieniami ekspertów, prowadzona będzie w oparciu o pięć filarów przemian w Lesznie: wieloreligijność, kupiectwo i przemysł, kulturę, społeczeństwo oraz sztukę.

Dyskusja będzie mieć charakter edukacyjny i upowszechniający, uczestnicy zachęcani będą do krytycznej recepcji przedstawionych informacji i odniesienie ich do własnych spostrzeżeń i doświadczeń.

W charakterze ekspertów wystąpi kadra Archiwum Państwowego w Lesznie, Muzeum Okręgowego w Lesznie, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie oraz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, oddział w Lesznie.

ORGANIZATORZY:

- Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie
- Archiwum Państwowe w Lesznie
- Muzeum Okręgowe w Lesznie
- www.mbpleszno.pl

MIĘDZYCHÓD

8 września

Szlakiem wielokulturowości w Międzychodzie i okolicach

wykład / prelekcja,
wystawa, wycieczka /
spacer

Międzychód już od XVI wieku był miastem wielowyznaniowym. Tutaj mieszkali obok siebie katolicy, protestanci i Żydzi. Społeczności te pozostawiły po sobie obiekty materialne (kościół, synagoga, cmentarze), które obecnie są naszym wspólnym dziedzictwem. Warto zatem poznać ich historię i zastanowić się, jak dbać o tę cenną spuściznę. Zapraszamy do wspólnego odkrywania tej fascynującej, choć częściowo zapomnianej historii.

12.00 spotykamy się przy Centrum Animacji Kultury. **Podczas spaceru poznamy dzieje miejsc i obiektów związanych z różnymi wspólnotami religijnymi, zamieszkującymi niegdyś Międzychód.**

14.00 odbędzie się **prezentacja wystawy, poświęconej cmentarzowi ewangelicko-reformowanemu w Orzeszkowie,**

opracowana we współpracy z Centrum Kultury i Edukacji w Kwilczu. Wystawie tej towarzyszyć będzie również **prelekcja dotycząca historii tego miejsca i działań, podejmowanych na rzecz jego rewitalizacji.**

Miejsce: Centrum Animacji Kultury, Międzychód, pl. Kościuszki 9

Na terenie Międzychodu (niem. Birnbaum) od XVI wieku osiedlali się przybysze z Niemiec, a także społeczność żydowska. Ok. 1600 r. powstała tu gmina ewangelicka, jako jedna z pierwszych w Wielkopolsce, a kilkanaście lat później wybudowano pierwszy zbór. W tym czasie również Żydzi utworzyli swoją gminę, pierwsza wzmianka o synagodze zaś pojawiła się w XVIII wieku. Obie te wspólnoty użytkowały również cmentarze, które stanowią cenne dziedzictwo naszego regionu.

ORGANIZATORZY:

- Stowarzyszenie Rewitalizacji Zabytkowych Cmentarzy „Koimeterion”
- koimeterion2017@gmail.com www.stowarzyszeniekoimeterion.blogspot.com
- Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury im. J.D. Janockiego w Międzychodzie
- Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza

14 września

„Ważne, że Polska jest” – Kazimiera Iłakowiczówna w splocie życia i historii

zwiedzanie

13.00–14.00 Biblioteka Raczyńskich zaprasza do **Mieszkania-Pracowni Kazimierzy Iłakowiczówny**.

Kazimiera Iłakowiczówna, choć była artystką, zdecydowanie wolała, aby mówiono o niej jako o urzędniku państwowym. Była pierwszą kobietą na stanowisku referendarza w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, a następnie sekretarzem Ministra Spraw Wojskowych – Józefa Piłsudskiego.

Podczas oprowadzania tematycznego w Mieszkanu-Pracowni postaramy się prześledzić niemal stuletnią biografię Iły,

wypełnioną nieprzewidywalnymi zdarzeniami. Zobaczymy Iłakowiczównę jako socjalistkę, osobę głęboko wierzącą i kobietę wyzwoloną, ale przede wszystkim jako państwowca. W tych wszystkich sprzecznościach zaznacza się osobność oraz wyjątkowość pisarki, która stale wierzyła, że swoim oddaniem jest w stanie budować Polskę ponad wszelkimi podziałami.

Miejsce: Filia Biblioteki Raczyńskich, ul. Gajową 4/8

Obowiązują zapisy. Rezerwacja mailowa pod adresem: illa@bracz.edu.pl lub telefoniczna: 61 852 89 71

ORGANIZATOR:

→ Biblioteka Raczyńskich

pl. Wolności 15, 61-841 Poznań

→ www.bracz.edu.pl/muzea/mieszkanie-muzeum-kazimierzy-illakowiczowny

14 września

Nowy Rynek z Kolegiatą w tle

wykłady i prelekcje,
wystawy, zwiedzanie

12.00–16.00 odkryjemy inne oblicze Placu Kolegiackiego, czyli Nowy Rynek na przełomie XIX i XX w., przybliżymy jego znaczenie dla ówczesnego Poznania.

użytkowe. Nie zabraknie również ciekawych historii i projekcji multimedialnej. W murach poznańskiej Fary odbędzie się wystawa (sale nad zakrystią).

Zapraszamy do zwiedzania wystawy zażytków. Zaprezentujemy ciekawe odkrycia, pokażemy m.in. zabytkowe przedmioty

Na chętnych będą czekali nasi archeolodzy, którzy odpowiedzą na wszystkie pytania dotyczące wykopalisk.

ORGANIZATORZY:

→ Urząd Miasta Poznania

→ Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

→ Projekt Kolegiata

→ www.facebook.com/ProjektKolegiataPoznan → www.sketchfab.com/ProjektKolegiata

14 września

Dziedzictwo protestantyzmu w Poznaniu i Wielkopolsce

wykład / prelekcja,
wystawa, wycieczka /
spacer

Poznań i Wielkopolska to ziemie byłego zaboru pruskiego. Po 1918 r. dziedzictwo materialne protestantyzmu na tym terenie przechodziło burzliwe dzieje. Jest to czas tworzenia się polskiej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej. Protestanci, razem z katolikami i społecznością żydowską, tworzyli wielowyznaniową i wielonarodowościową mozaikę, funkcjonującą w ówczesnym Poznaniu.

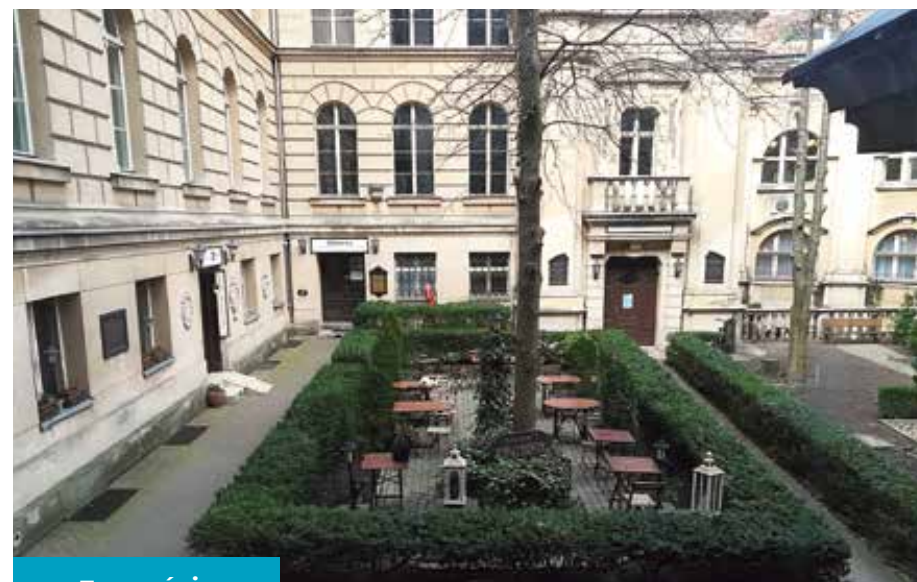
16.00 spotykamy się przy dawnej kaplicy cmentarnej w Parku im. Gustawa Manitiusa. **Podczas spaceru opowiemy historię tego miejsca**, niegdyś terenu zajmowanego przez dwa cmentarze ewangelickie.

17.00 w kaplicy, użytkowanej obecnie przez Ewangeliczny Zbór Reformowany, odbędzie się **prezentacja wystawy pt. „Nim całkowicie znikną. Cmentarze ewangelickie w powiecie poznańskim”**, przygotowanej we współpracy z Instytutem Historii UAM. Będzie to również okazja do zapoznania się z historią Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Poznaniu i Ewangelicznego Zboru Reformowanego w Poznaniu.

Ukażemy, jak spuścizny różnych wyznań po 1918 r. spletały się ze sobą, tworząc nową rzeczywistość, a także, dlaczego dziedzictwo to jest ważne dla nas współcześnie i jak możemy o nie dbać.

ORGANIZATORZY:

- Stowarzyszenie Rewitalizacji Zabytkowych Cmentarzy „Koimeterion”
- koimeterion2017@gmail.com • www.stowarzyszeniekoimeterion.blogspot.com
- Parafia Ewangelicko-Augsburska w Poznaniu
- Ewangeliczny Zbór Reformowany w Poznaniu
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

7 września

Spotkanie z Ludwiką Dobrzyńską-Rybicką

wykład / prelekcja,
wystawa

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk zaprasza na spotkanie z **Ludwiką Dobrzyńską-Rybicką**.

12.00-16.00 rodzinny piknik retro na Dzieńcu PTPN – przyjdź do nas i pocuj klimat przełomu wieków XIX i XX. Zatrzymaj się w naszej specjalnej garderoby, znajdź dla siebie coś specjalnego, przymierz i wykonaj pamiątkową fotografię w stylu retro.

12.00-16.00 wystawa „Pierwsze lata Uniwersytetu Poznańskiego. Nauka i dziedzictwo / Ludwika Dobrzyńska-Rybicka we wspomnieniach” (w materiałach archiwalnych PAN) – Sala Posiedzeń PTPN.

13.00 wykład „Ludwika Dobrzyńska-Rybicka wśród pierwszych kobiet wykładających na Uniwersytecie Poznańskim” – Sala Posiedzeń PTPN (wykład wygłosi dr Anna Kołos).

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk prowadzi działalność naukową, kulturalną, wydawniczą, realizując szereg projektów: wykładów, seminariów, konferencji, wystaw czasowych. Jest również właścicielem Biblioteki, której księgozbiór ukształtowany został już w XIX w. darowiznami i nabytkami.

ORGANIZATOR:

- Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań
- www.ptpn.poznan.pl

8 i 15 września

Przechadzki po Poznaniu

gawęda / opowieść,
zwiedzanie, wycieczka /
spacer

8 września / niedziela

11.00 spacer z przewodnikiem **Zmiany w architekturze Poznania po odzyskaniu niepodległości.**

Trasa spaceru przebiegać będzie Alejami Niepodległości i przez obszar dawnej Dzielnicy Cesarskiej. Ta reprezentacyjna część śródmieścia Poznania została zabudowana w początkach XX wieku wieloma obiektami, które oprócz spełniania różnorodnych funkcji miały też symbolizować potęgę państwa niemieckiego.

Po odzyskaniu niepodległości Poznania-cy w okresie dwudziestolecia międzywojennego dążyli do zmiany oblicza miasta poprzez budowę nowych gmachów, przebudowę już istniejących czy też zamianę pomników. Nowo powstałe obiekty, budowane już w innym stylu i dla nowych – polskich użytkowników miały duże znaczenie dla podkreślenia polskości Poznania.

Start: przed Pomnikiem Powstańców Wielkopolskich, ul. Królowej Jadwigi

15 września / niedziela

11.00 spacer z przewodnikiem **Kształtowanie się polskich instytucji i urzędów w Poznaniu po 1918 roku.**

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku w Poznaniu, głównym mieście dawnego zaboru pruskiego pozostało szereg urzędów i instytucji utworzonych przez zaborcę dla sprawnego funkcjonowania państwa. Działały one w oparciu o prawo niemieckie. Już w czasie powstania wielkopolskiego rozpoczęła się trwająca w kolejnych miesiącach i latach praca nad nadaniem

polskiego charakteru tym różnorodnym instytucjom (kolej, poczta, szkolnictwo, bankowość, organy władzy państwowej, samorządowej). Podczas spaceru poznamy niektóre z tych instytucji, zobaczymy, z jakimi trudnościami spotykali się Poznaniacy, dostosowując je do nowych warunków i jakie były efekty ich działań.

Start: przed starym budynkiem dworca głównego PKP, ul. Dworcowa

ORGANIZATOR:

→ Koło Przewodników Pttk Im. Marcellego Mottego

pl. Kolegiacki 16, 61-841 Poznań

☎ 61 8530397 @ mottur@op.pl ▶ www.przewodnicy-pttk.org

7 i 14-15 września

Rattanowe plecionki

warsztat plecionkarski dla dorosłych

7 września / sobota

10.30-13.30 chcecie wprowadzić do swojego domu trochę natury? W ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy do wypróbowania swoich sił w jednym z najstarszych rzemiosł – plecionkarstwie. **Podczas warsztatu będziecie mogli wpleść z rattanu własny koszyk na owoce lub na jesienne grzybobranie.**

Zapraszamy osoby dorosłe powyżej 18 roku życia do sali warsztatowej w Bramie Poznania. Obowiązują zapisy poprzez formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie www.bramapoznania.pl przesłany na adres edukacja@bramapoznania.pl. Udział w warsztacie jest bezpłatny, po otrzymaniu od organizatora potwierdzenia drogą mailową.

Ostrów Tumski: tu się Polska zaczęła

oprowadzanie tematyczne

14 września / sobota

17.00-18.15 opowieść zaczyna się od czasów pierwszych Piastów, gdy poznański gród był kluczowym punktem na mapie rodzącego się państwa, związanym ponadto z początkami umacniania się chrześcijaństwa i cywilizacji łacińskiej na ziemiach polskich. Zarówno ten okres, jak i późniejsze średniowieczne i nowożytne dzieje, gdy Poznań był jednym z największych i najbardziej rozwiniętych miast w dawnej Rzeczypospolitej, służy naszej opowieści do zarysowania podstaw, na jakich tworzyła się polska wspólnota mieszkańców Wielkopolski.

W czasach średniowiecznych i staropolskich tkwią bowiem korzenie symboliki i mitów służących XIX-wiecznym

działaczom społecznym i niepodległościowym w ich walce o podmiotowość.

Zapisy: tel. 61 6477634

Wielkopole na drodze ku Niepodległej

oprowadzanie tematyczne

15 września / niedziela

17.00-18.15 oprowadzając grupę po salach gród i woda, a także częściowo sali złoto, **przedstawimy podstawowe fakty z dziejów narodu, państwa i regionu, które służyły promowaniu świadomości narodowej i dążeń niepodległościowych.** Starania te stanowią główny wątek dalszej części oprowadzania, prezentującej strategię działań Polaków pod zaborem pruskim, których centralą i nieformalną stolicą był Poznań. Mowa tu przede wszystkim o programie prac organicznych opierającym się

na idei podnoszenia własnymi siłami poziomu cywilizacyjnego polskiej społeczności. Elity polskie pozbawione swojego państwa wytworzyły w dużym stopniu niezależne struktury społeczno-ekonomiczne stanowiące przeciwwagę dla instytucji niemieckich. Wielkopole, nie stroniąc od udziału w walce zbrojnej, konsekwentnie budowały społeczną bazę, która (gdy nadszedł właściwy moment na wybuch powstania) okazała się niezbędna, by wymarzony cel osiągnąć i utrzymać.

Zapisy: tel. 61 6477634

ORGANIZATOR:

→ Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT

ul. Gdańska 2, 61-123 Poznań

t 61 6477606 @ centrum@trakt.poznan.pl » www.bramapoznania.pl

7-8 i 14-15 września

EDD w Wielkopolskim Muzeum Niepodległości

gawęda / opowieść, wystawa,
zwiedzanie, wycieczka / spacer,
inscenizacja / pokaz

7 września / sobota

12.10 zapraszamy na **honorową odprawę wart Ochotniczego Reprezentacyjnego Oddziału Ułanów Miasta Poznania w barwach 15 Pułku Ułanów Poznańskich**.

Ułani zaprezentują się w umundurowaniu i wyposażeniu z okresu Wojsk Wielkopolskich 1919-20, czyli Sił Zbrojnych w zaborze pruskim oraz umundurowaniu na wzór 36, zunifikowanym dla całych sił zbrojnych II RP. Podczas odprawy zostanie omówiona „droga” jaką przebyło Wojsko Polskie od odzyskania Niepodległości w 1918 roku do wybuchu II wojny światowej. W ramach programu proponujemy również „stolik kawowy” przy którym zasiądą dżentelmeni

wraz z paniami w strojach z epoki, dyskutujący o przyszłości odradzającej się Polski. Do rozmowy zapraszamy oczywiście publiczność!

14.00 – zapraszamy na **oprowadzanie kuratorskie po wystawie stałej Muzeum**. Ekspozycja przedstawia ponad stuletnią drogę Wielkopolan do niepodległości. Od udziału w polskich powstaniach narodowych, poprzez ideę pracy organicznej i doświadczenia Wielkiej Wojny, po zwycięskie powstanie wielkopolskie i wkład Wielkopolan w budowę odradzającego się państwa polskiego.

Obowiązują wcześniejsze zapisy, decyduje kolejność zgłoszeń: odwach@wmn.poznan.pl

8 września / niedziela

12.30 zapraszamy na **projekcję filmów o tematyce powstańczej** w stylizowanej sali kinowej Muzeum.

14 września / sobota

12.30 zapraszamy na **projekcję filmów o tematyce powstańczej** w stylizowanej sali kinowej Muzeum.

14.00 zapraszamy na **prelekcję Jana Gruszki „Wielkopole w walkach o kształt Niepodległej”**.

15 września / niedziela

12.30 zapraszamy na **prelekcję Aliny Kucharskiej „O udziale kobiet w Powstaniu Wielkopolskim”**.

Powstanie wielkopolskie to nie tylko dzielni mężczyźni walczący w imię ojczyzny, ale

również odważne kobiety. Na wybranych przykładach zostanie omówiona działalność patriotyczna Wielkopolanek, zarówno w okresie poprzedzającym, jak i po wybuchu powstania.

Podczas weekendów Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy również na **wystawę czasową przed Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, „Poznań II RP, miasto z klasą”**, kurator Jan Szymański. Wystawa przedstawia Poznań z czasów II Rzeczypospolitej jako nowoczesny, dynamicznie rozwijający się ośrodek życia ekonomicznego, kulturalnego i intelektualnego. Stolica Wielkopolski została ukazana jako prężny ośrodek uniwersytecki. Miasto słynące z bujnego życia muzycznego, teatralnego, radiowego, silnego ośrodka produkcji filmowej.

Bilety do Muzeum podczas Europejskich Dni Dziedzictwa w specjalnej cenie 2 zł

ORGANIZATOR:

→ **Wielkopolskie Muzeum Niepodległości**

ul. Woźna 12, 61-777 Poznań

t 61 8517289 @ administracjawnm.poznan.pl ▶ www.wmn.poznan.pl

RAWICZ

6-8 września

Rawicki Jarmark Historyczny. Ludowe historie

**wystawa, warsztaty, zwiedzanie,
koncert, spektakl, inscenizacja /
pokaz, zabawa dla dzieci**

6 września / piątek, 18.00

7 września / sobota, 12.00

8 września / niedziela, 12.00

Rawicki Jarmark Historyczny ma już kilkulatnią tradycję, popularyzuje wśród mieszkańców oraz turystów odwiedzających południowo-zachodnią Wielkopolskę wiedzę o lokalnym dziedzictwie kulturowym i historii. W 2019 roku **motywem przewodnim wydarzenia będzie folklor Hazów, mikroregionu kulturowego na pograniczu Wielkopolski i Dolnego Śląska**.

Rawicki Jarmark Historyczny będzie połączony z **IV Międzynarodowym Festiwalem Muzyków Ludowych im. Bolesława Kupczyka i Mieczysława Lipnego**. Na dwóch plenerowych scenach zabrzmie „muzyka

zakorzeniona”, grana na tradycyjnych instrumentach ludowych z różnych regionów Europy.

Wydarzeniom muzycznym, trwającym przez cały wrześniowy weekend, będą towarzyszyć: **kiermasz artystycznego rękodzieła ludowego i produktów regionalnych, pokazy i warsztaty rękodzieła, ze szczególnym uwzględnieniem haftu**. Ponadto zostanie otwarta **wystawa wzorów haftu hazackiego** połączona z ekspozycją dokumentującą dorobek artystyczny zespołu regionalnego „Wisieloki” z podrawickiego Szymanowa, obchodzącego podczas EDD jubileusz 45-lecia działalności.

Wstęp na wszystkie wydarzenia będzie bezpłatny

ORGANIZATOR:

→ **Muzeum Ziemi Rawickiej,**

Ratusz, Rynek 1, 63-900 Rawicz

@ mZR@rawicz.eu ▶ www.muzeum.rawicz.pl

6-8 września

Międzynarodowy Festiwal Muzyków Ludowych w Rawiczu Wiwatowisko 2019

festyn / biesiada

12.00 „Wiwatowisko” to cykl warsztatów i spotkań z kulturą ludową odbywających się na terenie mikroregionu etnograficznego jakim są Hazy, dla których charakterystyczne są tańce wirowe – wiwaty.

Program działań dotyczący propagowania niematerialnego dziedzictwa, który chcemy zrealizować, jest echem działań podjętych na terenie Biskupizny i Hazy w latach ubiegłych podczas Taborów Wielkopolskich oraz efektem współpracy artystów ludowych i środowiska pasjonatów folkloru. Wpisanie Tradycji Dudziarskich Wielkopolski oraz Tradycji Kulturowych Biskupizny na Krajową listę

niematerialnego dziedzictwa kulturowego umocniło i zmobilizowało nas do wprowadzenia skutecznych narzędzi w propagowaniu i upowszechnianiu kultury tradycyjnej w naszym regionie.

Na całość projektu składa się **Festiwal Muzyków Ludowych im. Bolesława Kupczyka i Mieczysława Lipnego, Konkurs Dudziarski im. Edwarda Ignysia oraz warsztaty** jednodniowe / weekend, podczas których nastąpi międzypokoleniowy przekaz miejscowych tradycji.

ORGANIZATORZY:

→ Fundacja Dudziarz.eu

fundacja@dudziarz.eu • www.wiwatowisko.dudziarz.eu

→ Biuro Promocji i Komunikacji Społecznej – Gmina Rawicz

SKRZEBOWA

8 września

III Rajd Loretański i koncert Zespołu Tańca Ludowego „Swojacy”

koncert, gra miejska / terenowa / questing

14.00-18.00 po raz trzeci na terenie gminy Raszków odbędzie się **pieszo-rowerowy rajd, którego tematyka poświęcona będzie XVII-wiecznej kaplicy loretańskiej w Skrzebowej**. Dodatkową atrakcją, związaną z tematem przewodnim EDD 2019, będzie **występ miejscowego Zespołu Tańca Ludowego „Swojacy”**, który nawiązując do tematu „polskiego splotu”, tańcząc zaprezentuje stroje ludowe różnych regionów Polski.

W ramach rajdu będzie można uczestniczyć w jednej z trzech tras: queście

pieszym, queście rowerowym bądź specjalnej, poszerzonej trasie rowerowej. Celami rajdu są upowszechnianie wiedzy historycznej na temat kaplic loretańskich, rozpowszechnianie walorów turystyczno-krajoznawczych Gminy Raszków oraz stworzenie warunków do czynnego wypoczynku i rekreacji.

Udział w rajdzie jest bezpłatny. Mogą w nim brać udział drużyny zgłoszone przez organizacje społeczne, zawodowe, szkoły itp., a także uczestnicy indywidualni. Każdy z uczestników otrzyma folder questowy oraz posiłek turystyczny

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa

Moszczanka 68, 63-440 Raszków,

✉ skrzebowa@osw.pl • www.skrzebowa.osw.pl, www.loreto.osw.pl

15 września

Jubileusz 119 lat Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej

festyn / biesiada

Bardzo charakterystycznym zabytkiem Ziemi Śmigielskiej jest ponad **118 letnia kolejka wąskotorowa**. Jest to jedyny zabytek tego typu w powiecie kościańskim. Kolejka kursuje na trasie Stare Bojanowo-Śmigiel, przejazdy na trasie do Nowej Wsi zostały wznowione od 2019 roku. Od ponad 15 lat corocznie organizowane są obchody urodzin kolejki.

Impreza ma charakter turystyczny (forma pikniku z przejazdami wąskotorówki),

konkursami tematycznymi, atrakcjami dla sympatyków kolejnictwa itp.

11.00 festyn na stacji Śmigielskiej Kolei Dojazdowej przy ul. Dworcowej 2.

15.15 zwiedzanie lokomotywni wraz z przewodnikiem.

17.30 rozstrzygnięcie loterii cegiełkowej - każda cegielka wygrywa - nagroda główna - rower.

Podczas jubileuszu odbędzie się **rodzinny konkurs plastyczny „Moja kolejka”**. Na najlepsze prace czekają nagrody – 3 pierwsze miejsca i 5 wyróżnień.

Zapraszamy na **bezpłatne przejazdy dreżyną ręczną** oraz **przejazdy Kolejką w promocyjnej cenie** (rozkład jazdy Kolejki na stronie Organizatora).

Przez cały dzień zapraszamy na **ognisko na „ławostołach”**, pyszne domowe ciasto, drożdżówki, kawę, herbatę, zupę domową, kiełbaski z ogniska, stoisko z gadżetami, pyszne lody dla ochłody oraz do strefy dziecięcej na **konkurs plastyczny**, dmuchańce, **malowanie twarzy**, watę cukrową i popcorn.

ORGANIZATOR:

→ Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śmiglu

ul. hm. Zbigniewa Łukomskiego 19, 64-030 Śmigiel

☎ 65 5180127, 65 5180037 📧 kkolejka@zgkim-smigiel.pl 🌐 www.kolejka.smigiel.pl

20-21 września

Festiwal Odkrywców Historii, „Września w wojennych kronikach filmowych i fotografiach”

wystawa, gra miejska /
terenowa

20 września / sobota

9.00-17.00 historyczna gra plenerowa
„Wojsko, nasze wojsko”.

Uczestnicy gry wezmą aktywny udział w rozgrywanych scenkach historycznych na specjalnie przygotowanych dioramach. Gra przeznaczona dla grup szkolnych, rodzin i osób indywidualnych, obejmuje 10 stacji terenowych na obszarze miasta o tematyce:

- 1) w pałacu,
- 2) w szpitalu wojskowym,
- 3) poczta polowa,

- 4) na komendzie policji,
- 5) kurierzy,
- 6) kronika filmowa,
- 7) w drodze do Berlina,
- 8) obrona dworca kolejowego,
- 9) drużyna księżęca,
- 10) w szkole.

21 września / niedziela

18.00 prezentacja „Września w wojennych kronikach filmowych i fotografiach” w siedzibie Muzeum Regionalnego im. Dzieci Wrzesińskich.

ORGANIZATORZY:

→ Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich
ul. Dzieci Wrzesińskich 13, 62-300 Września
t 61 4360192 @ muzeum@wrzesnia.pl

PARTNERZY:

→ Towarzystwo Przyjaciół Grodu w Grzybowie
→ Wrzesińskie Towarzystwo Kulturalne
→ Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

zabytkomania

ogólnopolski konkurs filmowy / nid.pl

informacje o konkursie na stronie
www.zabytkomania.pl

**DROGA
DO WOLNOŚCI**

na twoje zgłoszenie czekamy
do 31 października 2019 roku

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
KULTURY
ul. Krakowska 101, 00-612 Warszawa

Współorganizatorzy konkursu: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Narodowy Instytut Dziedzictwa. Wsparcie finansowe: Fundacja na Rzecz Kultury.

RMF
FM

NAJLEPSZA MUZYKA

Dzięki aplikacji RMF ON posłuchasz w swoim telefonie i tablecie radia RMF FM oraz 100 innych stacji radiowych z portalu RMF ON. Pobierz!

www.rmfon.pl

Available on the
App Store

POBIERZ Z
Google play

Windows
Phone

Zeskanuj kod
SNAP CHAT
i oglądaj na żywo
radio RMF
od kuchni.

SNAPCHAT: radio.rmffm

KOORDYNATOR WOJEWÓDZKI:

→ Narodowy Instytut Dziedzictwa
Oddział Terenowy NID w Poznaniu
Beata Marzęta
61-725 Poznań, ul. Mielżyńskiego 27/29
t 61 8517364 @ bmarzeta@nid.pl

TEKSTY:

→ materiały organizatorów

FOTOGRAFIE:

→ ze zbiorów: organizatorzy oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa OT Poznań

NA OKŁADCE:

→ Festiwal Tradycji i Folkloru w Domachowie

PROJEKT IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ EDD:

→ Zofia Oslislo-Piekarska, Waldemar Węgrzyn / Printscreen

SKŁAD I ŁAMANIE:

→ Grażyna Kasprzak

DRUK:

→ Drukarnia Kolumb

© wszelkie prawa zastrzeżone
Narodowy Instytut Dziedzictwa

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany w programie!

Publikacja sfinansowana ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa
Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

ISBN 978-83-66160-25-5

PATRONAT HONOROWY

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2018 w woj. wielkopolskim

LAUREACI 2018

→ Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie
→ Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława
Graeveggo

→ Ewa Mąkowska (koordynator projektu „Calisiada 2018” z ramienia Towarzystwa Miłośników Kalisza)
→ Jakub Jasiczak, Fundacja Fort
→ Muzeum Okręgowe w Lesznie.

